

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЗА ПОРУШЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Розглянуто теоретичні аспекти юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління за порушення інформаційного законодавства України. Проаналізовано позитивну та ретроспективну юридичну відповідальність з позиції адміністративного та інформаційного права в інформаційній сфері у контексті адаптації чинного національного законодавства до вимог Європейського Союзу. Охарактеризовано наукові погляди на проблему юридичної відповідальності за вчинення інформаційних правопорушень у сфері публічного управління.

Ключові слова: публічне управління, юридична відповідальність, правопорушення, інформаційна сфера, Європейський Союз.

Постановка проблеми. Розвиток інформаційного суспільства вимагає поглибленого формування концептуального загальнотеоретичного підходу до такого важливого правового явища, як юридична відповідальність за порушення інформаційного законодавства, результативність і ефективність реалізації якої залежить від розвитку механізмів удосконалення правових засад і державно-правових зв'язків між суб'єктами публічного управління в Україні.

Реалізація інституту юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління за порушення інформаційного законодавства є одним із елементів системи стримувань і противаг, закріпленої Конституцією України з метою втілення принципу поділу влади.

Стан дослідження. Теоретичним підґрунтям дослідження слугували наукові праці, присвячені вивченню проблем юридичної відповідальності, а саме: В. Авер'янова, О. Андрійко, О. Бандурки, Ю. Битяка, Л. Білої, А. Васильєва, М. Вербенського, І. Голосніченка, Т. Гуржія, М. Долгополової, Є. Додіна, В. Зуй, Р. Калюжного, М. Коваліва, Т. Коломонець, В. Колпакова, А. Комзюка, О. Кузьменко, Є. Курінного, В. Курила, О. Міленіна, Д. Лук'янця, Н. Нижник, В. Ортинського, О. Остапенка, В. Петкова, С. Петкова, А. Собакаря, М. Тищенко та ін. Попри те, що праці зазначених авторів, безперечно, мають теоретичне й практичне значення, юридична відповідальність суб'єктів публічного управління за порушення інформаційного законодавства потребує узагальнення правозастосовної практики та теоретичних досліджень.

Метою статті є дослідження змісту юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління за порушення інформаційного законодавства України.

Виклад основних положень. Концепція юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління за порушення інформаційного законодавства в юридичній науці та практиці розроблена недостатньою мірою, немає її системного правового регулювання, не повною мірою сформовано категоріальний апарат, що відповідає європейським реаліям. Якщо основою для юридичної відповідальності є правовий статус органу публічного управління або посадової особи, то відповідальність за порушення інформаційного законодавства як різновид юридичної відповідальності має бути базисом для подальшого зміцнення законності та правопорядку в країні, суверенітету й територіальної цілісності держави, що є невід'ємною умовою розвитку України як демократичної, соціальної та правової держави. У зв'язку з цим концепція юридичної відповідальності за порушення інформаційного законодавства повинна виступати не тільки в ролі теоретико-правової моделі державно-правового розвитку, але і мати практичне втілення в правовій системі України. При істотних змінах і реформах, що відбуваються в різних сферах функціонування держави, на перше місце виходять питання ступеня та рівнів відповідальності суб'єктів публічного управління перед громадянським суспільством за прийняті рішення. Тому акцентуємо на проблематиці позитивної та ретроспективної юридичної відповідальності за порушення інформаційного законодавства України, їх законодавчого забезпечення та правового регулювання. В. Гришук пише: «У філософській літературі останніх десятиліть не заперечується значення ретроспективної відповідальності, підкреслюється її вплив на формування позитивної відповідальності, а також те, що відповідальність ретроспективна не може повністю задовольнити потреби регулювання суспільних відносин» [1, с. 63].

Міжпредметні науки зв'язки феномену позитивної юридичної відповідальності простежуються в тому, що він є предметом дослідження не тільки юриспруденції. Позитивна юридична відповідальність має доволі цікаві системні зв'язки у філософії, соціології, історії, психології. Всі форми та види відповідальності, зокрема й юридичної, мають глибоко особистісну природу, спираються на внутрішній комплекс найскладніших психологічних переживань, різноманітних думок і почуттів, пережитих індивідом, безпосередньо пов'язані з інформаційним аспектом. Систему відповідних ціннісних уявлень, інтелектуальних і емоційних установок можна було б з умовністю назвати «почуттям відповідальності». Тому, розкриваючи методологічний бік

позитивної юридичної відповідальності, необхідно спиратися на інституціональний підхід, суть якого полягає в тому, що юридичний дозвіл не створює законного інтересу так же, як юридична заборона не припиняє його існування, а інтерес потрібно розглядати як інституційне явище в сфері права.

Цей підхід до реалізації юридичної відповідальності в інформаційній сфері вимагає детальнішої юридичної розробки, насамперед тому, що, так, як і суб'єктивне право, законний інтерес забезпечується правовими гарантіями – процедурами, порядками, умовами та строками здійснення юридичних дій, формами контролю над ними та відповідальністю. За допомогою інституціоналізації та реалізації законного інтересу приводяться в дію механізми юридичного захисту, ініціюючи відповідні правовідносини. Ґрунтуючись на інституціональному підході, методологічна складова інституту позитивної юридичної відповідальності в інформаційній сфері характеризується ознаками: системністю та відносною відокремленістю; імперативним методом, що застосовується в ролі основного, та диспозитивним і заохочувальним – у ролі додаткових; складною структурою й охоплює різні субінститути юридичної відповідальності, системними міжпредметними зв'язками; має закономірний характер, складні взаємозв'язки координації та субординації.

Поняття позитивної юридичної відповідальності в інформаційній сфері не може бути відірвано від поняття соціальної відповідальності й має розглядатися у взаємозв'язку як застосування загального поняття юридичної відповідальності до специфічних умов і властивостей права, правової діяльності, до регулювання правом поведінки людей. Ретроспективна сторона юридичної відповідальності в інформаційній сфері полягає у відповідальності за минуле, виконану дію, і має зазвичай негативний зміст, покарання за діяння, що має соціально шкідливі наслідки.

Перспективна відповідальність в інформаційній сфері виходить з продуманості дії, має позитивний характер і є найбажанішою формою відповідальності в суспільстві. У позитивній відповідальності виражається її соціально-демократичний характер, творча роль, вона супроводжується наданням особі або органу розмірних їй правових можливостей, вимагає активної діяльності суб'єкта права, спрямованої на досягнення певного результату. Позитивна юридична відповідальність в інформаційній сфері – це різновид соціальної відповідальності, що є формою реалізації юридичної відповідальності за допомогою правомірної поведінки суб'єктів права у вигляді обов'язку дотримання

вимог суспільства, що відображається в нормах права, які схвалені та підтримані державою.

Юридичну відповідальність за порушення інформаційного законодавства неможливо уявити і реалізувати, не розглядаючи її в двох аспектах – позитивному та ретроспективному, як неможливо зрозуміти сутність права без суб'єктивної й об'єктивної сторони. Х. Соломчак указує, що позитивна правова відповідальність – це правовідношення, в якому добровільно і свідомо реалізуються суб'єктивні права й обов'язки людини та яке об'єктивується у правомірній поведінці [2, с. 477].

Поняття «позитивна відповідальність» та її співвідношення з «ретроспективною відповідальністю» розглядаються в трьох основних напрямках досліджень зазначеного поняття: соціологічного; формально-юридичного, інституційно-функціонального. Співвідношення позитивної та ретроспективної відповідальності в інформаційній сфері є у межах першого напрямку. Л. Каленіченко зазначає, що аналіз нормативно-правових актів основних галузей права та відповідних їх джерел права, які закріплюють зміст галузевих видів юридичної відповідальності, дасть змогу проаналізувати юридичну відповідальність як явище об'єктивного права [3, с. 32].

Взаємозв'язок моральної та правової відповідальності в інформаційній сфері насамперед простежується в її позитивному аспекті, підкреслює її суб'єктивний характер і застосовується до будь-якого суб'єкта правових відносин, зокрема й до органів публічного управління.

На підставі вивчених у юридичній літературі підходів, концепцій і думок доцільно виокремити основні відмінності ретроспективної та позитивної відповідальності в інформаційній сфері.

Ретроспективна відповідальність – це відповідальність між державою й особою, яка порушила правову норму інформаційного законодавства. Це ставлення закріплено у нормах різних галузей права. Настає в результаті порушення формально визначених юридичних правил, де фіксується порушена правова норма, а міра покарання визначається в межах установлені для цього випадку санкції [4, с. 47].

В основі позитивної (перспективної) юридичної відповідальності є усвідомлення суб'єктом соціальної значущості своєї поведінки та контроль за його правомірним характером. Позитивна юридична відповідальність у інформаційній сфері має в своїй основі не тільки соціально-моральну, але й юридичну природу. Компонентами позитивної відповідальності є правомірна поведінка, суб'єктивне право, юридичний обов'язок, заохочення, соціальний інтерес, які можуть бути

закріплені в юридичних нормах. Це характерно для інформаційної сфери, де у регулюванні суспільних відносин важливу роль відіграють корпоративні норми та моральні кодекси.

Поняття позитивної юридичної відповідальності в інформаційній сфері не може бути відірвано від поняття соціальної відповідальності, а має розглядатися в тісному взаємозв'язку як застосування цього загального поняття до специфічних умов і властивостей інформаційного права, правової діяльності в інформаційній сфері, до регулювання правом поведінки людей в інформаційному просторі. Ретроспективна сторона юридичної відповідальності в інформаційній сфері полягає у відповідальності за протиправні посягання, в яких офіційна інформація, що охороняється, є предметом правопорушення або використана як засіб скоєння правопорушення за минулу, здійснену дію, і має зазвичай негативний зміст, покарання за діяння, що має соціально шкідливі наслідки.

Поняття юридичної відповідальності в інформаційній сфері єдине в її позитивному та ретроспективному розумінні, а її характер розкривається через однойменні форми реалізації юридичної відповідальності – позитивну (перспективну) форму реалізації і ретроспективну (негативну) форму реалізації.

Позитивна юридична відповідальність суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері постає як система єдності правової, функціональної та персональної відповідальності, що складається з безлічі елементів, відносин, актів, які містять різні форми і вибір поведінки, розділених у часі та просторі на самостійні фази або стадії, послідовно змінюючи одна одну.

Система позитивної юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління діє в інформаційній сфері в межах теорії соціальної відповідальності, елементами якої є суб'єкти, стосунки між якими визначають зміст відповідальності, яка представлена мірою відповідальності, обумовленої обставинами вчинення дій, за які відповідають суб'єкти.

Міра відповідальності реалізується через санкцію правової норми, яка більшою мірою має політико-правовий характер, обумовлений особливостями юридичної відповідальності загалом. Особливою сполучністю елементів такої структури є правові підстави застосування позитивної відповідальності, що зумовлено безпосереднім взаємозв'язком між різними правовими елементами, що входять до структури позитивної юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері та механізму її реалізації. Процес реалізації позитивної юридичної відповідальності суб'єктів публічного

управління в інформаційній сфері охоплює такі стани, як: правові умови, акти та процедури, аналіз мотивів, цілей, завдань, запланованих результатів та об'єктивні наслідки прийнятих і реалізованих рішень, які закріплюються нормативно.

Інститут позитивної юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері характеризується такими ознаками: системністю і відносною відокремленістю; використанням імперативного методу в ролі основного, але і диспозитивного разом із заохочувальним як додатковими; володіє складною внутрішньою структурою й охоплює різні субінститути юридичної відповідальності; характеризується системними міжпредметними зв'язками, складними взаємозв'язками координації та субординації.

Зміст категорії «позитивна юридична відповідальність» є необхідним елементом для будь-якого дослідження, присвяченого видам юридичної відповідальності, оскільки вона володіє основними ознаками юридичної відповідальності як родового стосовно них поняття, зокрема щодо суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері.

Проте автоматичне поширення загальнотеоретичних знань про юридичну відповідальність на її галузеві види без урахування їх специфіки спричинить безліч логічних помилок і неправильних висновків. Це зумовлює використання особливої методології у вивченні позитивної відповідальності, зокрема методу герменевтичного кола, який передбачає постійне повернення від загальної категорії «юридична відповідальність» до поняття «позитивна відповідальність суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері», стимулюючи загальну теорію юридичної відповідальності до постійного розвитку.

Позитивна юридична відповідальність суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері пов'язана з юридичною відповідальністю через систему принципів, що мають логічний взаємозв'язок між собою, та з принципами права загалом. Принципи юридичної відповідальності – це основні положення, які виражають її сутність і соціальне призначення, визначають законодавчу та правозастосовну практику, стимулюють правомірну поведінку громадян. Позитивна юридична відповідальність у інформаційній сфері, як і право, не має і не може мати єдино правильного підходу до її розуміння. У цьому зв'язку її необхідно розглядати як багатоаспектне явище, не абсолютизуючи яку-небудь із її сторін. У цьому аспекті принципи позитивної юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері: справедливість, гуманізм, законність, невідворотність настання наслідків за дії і невинність діяння, водночас принципи справедливості, гуманізму та законності є і загальноправовими принципа-

ми, що нормативно закріплені в Конституції України, забезпечують основу для підвищення рівня правової культури суспільства [5, с. 270].

Розглядаючи принцип відповідальності при взаємодії суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері, доцільно підкреслити, що діяльність суб'єктів публічного управління формується на принципі подвійної відповідальності перед населенням, інститутами громадянського суспільства та перед законом. Водночас наявні у чинному законодавстві принципи діяльності суб'єктів публічного управління: законність, підконтрольність, підзвітність, прозорість, невідворотність настання наслідків за дії, відповідальність за невиконання або неналежне виконання покладених обов'язків, є основоположною базою організації публічної влади й її діяльності в інформаційній сфері. До особливих принципів позитивної юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері належать принципи: раціональності, заснований на компетентності органів публічного управління; легальності, заснований на відкритості й підтримці влади населенням; легітимності, тобто законної підстави діяльності.

Будучи різновидом соціальної відповідальності, позитивна юридична відповідальність суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері має свою структуру, під якою розуміють законодавчо закріплені й юридично пов'язані компоненти, реалізація котрих спрямована на забезпечення конституційної законності та відновлення правопорядку задля попередження правопорушень або застосування покарання до суб'єктів органів публічного управління. Інформаційна сфера є складною організованою системою і врегулювати її нормами однієї галузі права неможливо, законодавець прагне регламентувати правовідносини нормами різних галузей: цивільного, адміністративного, кримінального, інформаційного та ін. [6].

Інтенсивний розвиток теорії інформаційного права дає змогу сформулювати предмет його регулювання. Л. Коваленко зазначає: «Особливості архітекτονіки предмета інформаційного права полягають у тому, що він визначається на підставі поділу відповідних правових відносин за функціональним призначенням і складається умовно з 2-х рівнів.

Перший рівень формують відносини інформаційної діяльності, другий – відносини інформаційно-правового захисту. Обидва складники предмета інформаційного права перебувають у процесі інтенсивного формування, спрямовані на забезпечення реалізації різноманітних публічних і приватних потреб та інтересів фізичних і юридичних осіб в отриманні, розповсюдженні й захисті інформації» [7, с. 19].

З огляду на дослідження Л. Коваленко й А. Новицького [7; 8], вважаємо, що предмет інформаційного права – це частина суспільних відносин, яка пов'язана із створенням, формуванням, зберіганням, обробкою, поширенням, використанням інформаційних ресурсів і їх конкретних об'єктів, з управлінням у галузі формування та використання інформаційного ресурсу й інформаційного простору в суспільстві й окремих його структурах, з розвитком і використанням інформаційно-комунікаційних технологій і систем роботи з інформацією, з встановленням та реалізацією заходів щодо забезпечення безпеки в інформаційній сфері, з юридичною відповідальністю суб'єктів права у вказаних напрямках діяльності.

Акумуляуючись в інформаційне суспільство, різні суб'єкти мають різну мету – пізнавальну, політичну, економічну. Однак не завжди досягнення обраних завдань здійснюється законним шляхом. Властивості інформації, її одержання, використання та поширення зумовлюють виникнення раніше не відомих науці та практиці видів злочинних посягань і способів їх учинення. Особливо небезпечні протиправні діяння з інформацією, що є у сфері публічного управління. Така інформація має значне управлінсько-правове навантаження, оскільки є засобом фіксації значущих юридичних фактів, впливає на здійснення владних операцій, дозволяючи та надаючи повноваження.

Інформаційні правопорушення в публічному управлінні мають свої межі. Публічне управління є у формі реалізації функцій публічної влади. Предметність у цьому випадку означає, що функції органів публічної влади пов'язані з певними, об'єктивно існуючими, явищами, предметами, що є відображенням матеріального світу, засвоєного діяльністю людини, зокрема органами державного та місцевого управління та посадовими особами взагалі [9, с. 54].

Використання засобів правового регулювання в усіх галузях управління виявляється як закономірність взаємозв'язку держави та права. Водночас офіційна інформація, що охороняється та яка є у обігу в сфері публічного управління, – предмет дослідження.

У ст. 27 Закону України від 2 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ «Про інформацію» передбачено, що порушення вимог закону тягне за собою дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з законодавством України.

Інформаційне право за ознаками відповідає комплексній галузі права, тому доцільно на підставі чинного національного законодавства та правових позицій Європейського суду з прав людини, ґрунтуючись на нормах Закону України від 2 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ «Про інформацію», з позиції математичної логіки, всі інформаційні право-

порушення у сфері публічного управління класифікувати й об'єднати в самостійну категорію [10, с. 341].

Зазначений підхід дає змогу розглядати взаємний зв'язок позитивної юридичної відповідальності суб'єктів публічного управління в інформаційній сфері, яка має свою структуру, під якою розуміють законодавчо закріплені й юридично пов'язані компоненти, реалізація яких спрямована на забезпечення конституційної законності та відновлення політичного правопорядку з метою попередження правопорушень або застосування покарання до суб'єктів органів публічного управління і ретроспективною відповідальністю за порушення інформаційного законодавства.

Інформаційне правопорушення представлено як різновид соціального конфлікту, заборонена нормами права взаємодія суб'єктів інформаційної сфери, суперечність інтересів його учасників. Сутнісні характеристики інформаційних конфліктів і співвіднесення їх з ознаками юридичного конфлікту автор пов'язує з існуванням причин і умов правопорушень в інформаційній сфері.

Висновки. Правоохоронна роль інституту інформаційної відповідальності безпосередньо пов'язана з забезпеченням законності в інформаційній сфері публічного управління, захистом прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Основне призначення інформаційної відповідальності полягає насамперед у правовому захисті інформаційно-правових норм і відносин, що охоплює поняття позитивної та ретроспективної юридичної відповідальності. Водночас важливо, що в межах інформаційної діяльності забезпечується охорона не тільки інформаційно-правових відносин, але і суспільних відносин, що становлять предмет регулювання інших галузей права (цивільного, фінансового, адміністративного, трудового, митного тощо).

1. Гришук В. К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини. – 2-ге вид., перероб. і допов. / В. К. Гришук. – Хмельницький, Хмельницьк. ун-т управ. та права, 2013. – 768 с.

2. Соломчак Х. Б. Позитивна правова відповідальність людини: філософсько-правовий вимір / Х. Б. Соломчак // Наук. вісник ЛьвДУВС. Серія юридична. – 2013. – № 3. – С. 469–479.

3. Каленіченко Л. І. Юридична відповідальність як явище об'єктивного права / Л. І. Каленіченко // Право і безпека. – 2016. – № 2 (61). – С. 31–37.

4. Ковалів М. В. Основи управління в органах внутрішніх справ України: навч.-практ. посібник / М. В. Ковалів. – Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. – 340 с.

5. Терещук М. М. Позитивна юридична відповідальність в публічному праві: теоретичний аналіз / М. М. Терещук // Молодий вчений. – 2016. – № 7 (34). – С. 268–271.

6. Кафтя А. А. Інформаційне право як галузь права: плюралізм наукових підходів / А. А. Кафтя // Громадська організація «Глобальна організація союзницького лідерства». – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://goal-int.org/інформаційне-право-як-галуз-права-плюралізм-наукових-підходів/>

7. Коваленко Л. П. Інформаційне право України: проблеми становлення та розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Л. П. Коваленко. – Х., 2014. – 37 с.

8. Новицький А. М. Місце ІТ-права в загальній системі інформаційного права / А. М. Новицький // ІТ-право: проблеми і перспективи розвитку в Україні: зб. матеріалів наук.-практ. конф. – Львів: Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2016. – С. 116–120.

9. Бабенко В. І. Щодо визначення функцій діяльності органів публічної влади / В. І. Бабенко // Європейські перспективи. – 2014. – № 1. – С. 51–55.

10. Математический энциклопедический словарь / гл. ред. Ю. В. Прохоров. – М.: Сов. энциклопедия, 1988. – 847 с.

Есимов С. С. Юридическая ответственность субъектов публичного управления за нарушение информационного законодательства Украины

Рассматриваются теоретические аспекты юридической ответственности субъектов публичного управления за нарушения информационного законодательства Украины. Анализируется положительная и ретроспективная юридическая ответственность с позиции административного и информационного права в информационной сфере в контексте адаптации действующего национального законодательства к требованиям Европейского Союза. Охарактеризованы научные взгляды на проблему юридической ответственности за совершение информационных правонарушений в сфере публичного управления.

Ключевые слова: публичное управление, юридическая ответственность, правонарушение, информационная сфера, Европейский Союз.

Yesimov S. S. Legal responsibility of subjects of public administration for violations of information legislation of Ukraine

The article deals with the theoretical aspects of legal responsibility of subjects of public administration for violations of information legislation of Ukraine. The positive and retrospective legal responsibilities of administrative and information law within the information sphere in the context of the adaptation of existing national legislation to the requirements of the European Union are analyzed. Main scientific views on the issue of legal responsibility for committing information offences in the field of public administration are characterized.

As a kind of social responsibility, positive legal responsibility of subjects of public administration within the information sphere has its own structure, which refers to the legally fixed and legally related components, the implementation of which is aimed at ensuring the constitutional legality and the renewal of law and

order for the prevention of delinquency or the application of penalties to the subjects of the bodies of public administration. The information sphere is a complex organized system and it is impossible to regulate it by norms of one branch of law, the legislator seeks to regulate legal relations by norms of different branches of law: civil, administrative, criminal, information, etc.

Law enforcement role of the institution of the information responsibility is directly associated with the provision of rule of law within the information sphere of public administration, protection of the rights, freedoms and lawful interests of individuals and legal entities. The main purpose of information responsibility is legal protection of information and legal norms and relations, concerning the concepts of positive and retrospective legal responsibility. Thus it is important within the information activities to provide the protection not only of information and legal relations, but also social relations that make up the subject of the regulation of other branches of law (civil, financial, administrative, labor, customs, etc.).

Key words: public administration, legal liability, offence, information sphere, European Union.

Стаття надійшла 29 червня 2017 р.

УДК 342.92

М. В. Ковалів,
В. С. Боровікова

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ З ВИЯВЛЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ГРОМАДСЬКИХ МІСЦЯХ

Опрацьовано нормативно-правову базу, що регламентує діяльність поліцейських з виявлення правопорушень у громадських місцях. Визначено, що насамперед потрібно: уніфікувати поняття «громадське місце», класифікувати їх, удосконалити законодавство у частині окреслення правових меж дій поліцейських під час виявлення правопорушень у громадських місцях, упровадити технічні засоби спостереження.

Ключові слова: громадське місце, поліцейські, правопорушення.

Постановка проблеми. Органи Національної поліції України повинні реалізувати принципи, засновані на визнанні загальнолюдських цінностей, поваги до прав і свобод людини, визнанні їх пріоритету у взаєминах із державою. Водночас зміни у соціально-еконо-